ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 21 Δεκεμβρίου 2019

ΟΜΑΔΑ Α΄

Θέμα Α1

Δώστε σύντομα το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

α) Ανόρθωση

β) Εθνικό κόμμα

γ) αρχή της δεδηλωμένης

Μονάδες 15

Θέμα Α2

Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λάθος.

1. Στο σύνταγμα του 1844 κατοχυρώθηκε το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι.
2. Ο Αλέξανδρος Κουμουνδούρος επιδίωκε μια κυβερνητική πολιτική που θα ενίσχυε τον ρόλο του βασιλιά υπονομεύοντας τον κοινοβουλευτισμό.
3. Ο Όθωνας εγκατέλειψε τη χώρα στις 12 Οκτωβρίου 1862.
4. Στις εκλογές τις 8ης Αυγούστου 1910 οι ανεξάρτητοι εκσυγχρονιστές εξασφάλισαν 122 έδρες.
5. Στις εκλογές του 1928 οι Φιλελεύθεροι κέρδισαν 146 έδρες.

Μονάδες 10

Θέμα Β1

α) Να παρουσιάσετε τα βασικά γνωρίσματα των Αντιβενιζελικών κομμάτων. (μον. 7)

β) Να περιγράψετε και να σχολιάσετε τη στάση που υιοθέτησαν τα κόμματα απέναντι στην ανάμειξη των στρατιωτικών στην πολιτική ζωή μετά τη μικρασιατική καταστροφή. (μον. 8)

Μονάδες 14

Θέμα Β2

Ποιες ήταν οι βασικές θέσεις

α) του ΣΕΚΕ (μον. 5)

β) της Κοινωνιολογικής εταιρείας (μον. 3)

γ) του κόμματος του Γεωργίου Θεοτόκη (μον. 3)

Μονάδες 11

ΟΜΑΔΑ Β΄

Θέμα Γ1

Βασιζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις κι αντλώντας στοιχεία από τα παραθέματα που ακολουθούν να αναφερθείτε στη μορφή με την οποία εκδηλώθηκε ο εθνικός διχασμός μετά τη δεύτερη παραίτηση του Βενιζέλου το 1915 και στα γεγονότα που ακολούθησαν μέχρι το 1917.

Μονάδες 25

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Α΄

Την περίοδο αυτή, οι δημοσιογράφοι στην Αθήνα βρίσκονταν σε πολύ δύσκολη θέση. […] Η μάχη για τον έλεγχο του ελληνικού Τύπου ήταν λογικό να επηρεάσει τελικά και την κοινή γνώμη. Τον Μάιο του 1916, ένα εξαγριωμένο πλήθος εκτοξεύοντας απειλές προκάλεσε σημαντικές ζημιές, κατά τη διάρκεια βίαιων διαδηλώσεων μπροστά από τα γραφεία βενιζελικών εφημερίδων.

Γενικά, οι μηχανισμοί της προπαγάνδας βασίστηκαν στη δυσφήμηση της άλλης πλευράς. Κατά τη διάρκεια του Πολέμου, και οι βενιζελικοί και οι βασιλικοί εργάστηκαν εντατικά για την ήττα των αντιπάλων τους. Όσα νέα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν γι' αυτό το σκοπό ήταν καλοδεχούμενα. Στις φιλοανταντικές ελληνικές εφημερίδες, οι Γερμανοί εξομοιώνονταν με τους «βάρβαρους», οι οποίοι εργάζονταν για να καταστρέψουν τον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Από την άλλη, οι πιστές στο βασιλιά Κωνσταντίνο ελληνικές εφημερίδες, κατηγορούσαν τον Βενιζέλο ότι υποστήριζε αλλότρια συμφέροντα, το «σύστημα προστατευτισμού» το οποίο είχε δημιουργηθεί στην Ελλάδα ήδη από την εποχή της Ελληνικής Επανάστασης, το οποίο, κατά την άποψή τους, ήταν ο λόγος για πολλά από τα προβλήματα που αντιμετώπιζε η ελληνική κοινωνία. Δεν είναι μακριά από την αλήθεια αν ισχυρισθούμε ότι κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου η Ελλάδα έχασε κάθε ίχνος εθνικής ενότητας και ανεξαρτησίας.

Ιάκωβος Μιχαηλίδης, Γεωστρατηγικές επιλογές και προπαγάνδα: Η Ελλάδα την περίοδο του Εθνικού Διχασμού, στο Η κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης: η κορύφωση της σύγκρουσης δύο κόσμων, Πρακτικά Συμποσίου 2017

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Β΄

Απόσπασμα από την προκήρυξη της προσωρινής κυβέρνησης του Ελευθερίου Βενιζέλου στη Θεσσαλονίκη

Το ποτήριον των πικριών, των εξευτελισμών και των ταπεινώσεων υπερπληρώθη. Μία πολιτική, της οποίας δεν θέλομεν να εξετάσωμεν τα ελατήρια, απειργάσθη εις διάστημα ενός και ημίσεως έτους τοιαύτας εθνικάς συμφοράς, ώστε ο συγκρίνων την Ελλάδα της σήμερον προς την προ ενός και ημίσεως έτους Ελλάδα, να αμφιβάλλη αν πρόκειται περί ενός και του αυτού κράτους. Το Στέμμα, εισακούσαν εις εισηγήσεις κακών συμβούλων, επεδίωξε την εφαρμογήν προσωπικής πολιτικής, διά της οποίας η Ελλάς, απομακρυνθείσα των κατά

παράδοσιν φίλων της, επεζήτησε να προσεγγίση τους κληρονομικούς εχθρούς της. Ποία δε τα αποτελέσματα της πολιτικής ταύτης, διά τα οποία θρηνεί σήμερον το Έθνος; Εσωτερικώς διατελούμεν εν συνταγματικώ εκτροχιασμώ και αποσυνθέσει, εξωτερικώς δε εν μονώσει και καταφρονήσει. […] Διά τούτο, αναλαμβάνοντες κατά καθήκον αλλά και μετ' ενθουσιασμού την ανατεθείσαν εις ημάς λαϊκήν εντολήν κάμνομεν έκκλησιν προς το Πανελλήνιον, ζητούντες να συνδράμη ημάς εις το έργον, όπερ αναλαμβάνομεν. Αφού το κράτος προέδωκε τα καθήκοντά του υπολείπεται εις το Έθνος να επιχειρήση, όπως επιτύχη το έργον, όπερ επεβάλλετο εις το κράτος.

Ελευθέριος Βενιζέλος

Παύλος Κουντουριώτης

Η προκήρυξη δημοσιεύτηκε στο υπ' αριθμό 1 φύλλο της «Εφημερίδος της Προσωρινής Κυβερνήσεως» που εκδόθηκε στα Χανιά.

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Γ'

Κύριε Πρόεδρε,

Αι προστάτιδες δυνάμεις της Ελλάδος απεφάσισαν ν' αποκαταστήσουν την ενότητα του Βασιλείου χωρίς να προσβάλουν τους μοναρχικούς συνταγματικούς θεσμούς, τους οποίους εγγυήθησαν απέναντι της Ελλάδος. Η Α.Μ. ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος παρεβίασε προδήλως εξ ιδίας πρωτοβουλίας το Σύνταγμα, ούτινος η Γαλλία, η Αγγλία και η Ρωσία είναι εγγυήτριαι. Ως εκ τούτου, έχω την τιμήν να δηλώσω εις την υμετέρα Εξοχότητα, ότι η Α.Μ. ο Βασιλεύς απώλεσε την εμπιστοσύνη των Δυνάμεων και ότι αύται θεωρούν εαυτάς αποδεσμευμένας απέναντι των υποχρεώσεων τών προκυπτουσών εκ του δικαιώματος της προστασίας των. Κατά συνέπειαν, δικαιούμαι ν' απαιτήσω την παραίτησιν της Α.Μ. του Βασιλέως Κωνσταντίνου, όστις θα ορίσει ο ίδιος, εν συνεννοήσει μετά των Δυνάμεων, έναν διάδοχον μεταξύ των κληρονόμων του. Είμαι υποχρεωμένος να ζητήσω απάντησιν εντός προθεσμίας είκοσι τεσσάρων ωρών. Δεχθήτε παρακαλώ, Κύριε, τη διαβεβαίωσιν της εξόχου προς Υμάς εκτιμήσεως.

ΖΩΝΝΑΡ

Τελεσίγραφο των συμμαχικών δυνάμεων το οποίο επιδόθηκε από τον Γάλλο γερουσιαστή Σαρλ Ζωννάρ στον πρωθυπουργό Αλ. Ζαΐμη στις 29 Μαΐου 1917

Θέμα Δ1

Βασιζόμενοι στις ιστορικές σας γνώσεις κι αντλώντας στοιχεία από τα παραθέματα που ακολουθούν να αναφερθείτε στις επεμβάσεις του στρατού στην πολιτική ζωή της χώρας το πρώτο τέταρτο του 20ου αιώνα και συγκεκριμένα:

α) στα αιτήματα και τις συνέπειες του κινήματος στο Γουδί (μον. 13)

β) στις αιτίες και τα αποτελέσματα του κινήματος του Σεπτεμβρίου 1922 (μον. 12)

Μονάδες 25

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Α΄

Ο στρατιωτικός σύνδεσμος, φορέας του κινήματος του 1909, δεν διακατεχόταν από προθέσεις ριζικών μεταρρυθμίσεων στο ζήτημα ειδικότερα της μορφής του πολιτεύματος, καθώς είχε συμβεί, άλλωστε, με τους επαναστάτες του 1843 και του 1862. Στη διακήρυξη των στρατιωτικών «προς τον βασιλέα, την κυβέρνησιν και τον λαόν», αποσαφηνιζόταν ότι: «Ο στρατιωτικός Σύνδεσμος δεν επιδιώκει την κατάργησιν της Δυναστείας ή την αντικατάστασιν του Βασιλέως, ούτινος το πρόσωπον είναι ιερόν διά τους αποτελούντας αυτόν, ουδ' επιθυμεί να εγκαθιδρύση την απολυταρχίαν, ή την στρατοκρατίαν, ή να θίξη καθ' οιονδήποτε τρόπον το Συνταγματικόν Πολίτευμα, διότι οι αποτελούντες αυτόν αξιωματικοί εισί και αυτοί πολίται Έλληνες και έχουσιν ορκισθή εις την τήρησιν του Συντάγματος», ενώ η κυβέρνηση Δ. Ράλλη καλούνταν επιτακτικά να σπεύσει: «εις σύγκλησιν της Βουλής προς ψήφισιν των προς επίτευξιν του Εθνοσωτηρίου τούτου έργου αναγκαιούντων έργων. Η ανάγκη δε της αμέσου συγκλήσεως της Βουλής είναι αναπόδραστος, διότι η διάλυσις αυτής και η διεξαγωγή εκλογών απαιτούσι χρόνον πολύν, η δε απώλεια και του ελαχίστου χρόνου μάτην κατά τας παρούσας περιστάσεις είναι αδίκημα προς την Πατρίδα».

Χωρίς να αιφνιδιαστεί ο Γεώργιος αντιμετώπισε με ψυχραιμία τους επαναστάτες και ενεργώντας με πολιτικότητα (όπως και παλιότερα με την «ευμενή» αντιμετώπιση του «αντιπάλου» του Χ. Τρικούπη), διόρισε πρωθυπουργό, μετά την παραίτηση του Δ. Ράλλη, τον Κυρ. Μαυρομιχάλη διάδοχο του Θ. Δηλιγιάννη, πολιτικό με προσβάσεις στους κύκλους του στρατιωτικού συνδέσμου, που αποδέχτηκε «πρόθυμα» το πρόγραμμα των στρατιωτικών υποσχόμενος να τους αμνηστεύσει.

Παύλος Πετρίδης, Πολιτικές δυνάμεις και συνταγματικοί θεσμοί στη νεώτερη Ελλάδα, σσ. 79-81

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Β΄

Η προκήρυξη των επαναστατημένων στρατιωτικών τμημάτων μετά τη μικρασιατική καταστροφή

Στις 11 Σεπτεμβρίου 1922 οι κάτοικοι της Αθήνας έπαιρναν –για πρώτη φορά με ρίψη από αεροπλάνο– την παρακάτω προκήρυξη:

«Προς Ελληνικόν Λαόν, Πρόεδρον Εθνοσυνελεύσεως, Βασιλέα, Διάδοχον, Πρόεδρον Κυβερνήσεως,

Ο εν Μυτιλήνη και Χίω στρατός και στόλος μοι ανέθεσαν αυθορμήτως την ηγεσίαν αυτών, όπως διατυπώσω επ' ονόματί των τας κάτωθι αξιώσεις, εν τη απολύτω πεποιθήσει ότι εις ταύτας είναι σύμφωνος και ο λοιπός στρατός και στόλος και ιδία ολόκληρος ο ελληνικός λαός, πλην ίσως ασημάντου μειοψηφίας, ουχί εξ ευγενών ελατηρίων αντιφρονούσης.

Η σωτηρία της πατρίδος και μόνη επιβάλλει τας αξιώσεις μας ταύτας:

1) Παραίτησις του Βασιλέως χάριν της πατρίδος υπέρ του Διαδόχου.

2) Άμεσος διάλυσις της Εθνοσυνελεύσεως.

3) Σχηματισμός κυβερνήσεως αχρόου[1] και εμπνεούσης εμπιστοσύνης εις Αντάντ διά την ταχίστην και αμερόληπτον ενέργειαν εκλογών Εθνοσυνελεύσεως και την διαχείρισιν εξωτερικών θεμάτων μέχρις ου ο λαός αποφασίση τελικώς διά των εκλογών περί της τύχης του.

4) Άμεσος ενίσχυσις του θρακικού μετώπου.

Ας επικρατήση και παρ' υμίν ο αγνός πατριωτισμός προς αποσόβησιν αλληλοσπαραγμού και ταχυτέραν έναρξιν του έργου της εθνικής παλινορθώσεως, δι' ης θα ανασταλή η πλήρης καταστροφή προς ην φερόμεθα και θα επιτευχθή η σωτηρία της Πατρίδος.

Μυτιλήνη 11 Σεπτεμβρίου 1922

Σ. Γονατάς

Συνταγματάρχης»

Από το βιβλίου του Δ. Κόκκινου, Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδος, τόμος 2, σ. 1332

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Γ'

Απόσπασμα από το διάγγελμα της επαναστατικής επιτροπής για την παραπομπή των υπευθύνων της μικρασιατική καταστροφής σε δίκη

«Η Επαναστατική Επιτροπή έχουσα την αντίληψην ότι έχει επιτευχθή πλήρης σαφήνεια ως προς τον πολιτικόν χαρακτήρα και τους σκοπούς της Επαναστάσεως, θεωρεί επιβεβλημένον όπως προβή εις τας ακολούθους δηλώσεις:

Η Επανάστασις έχει ταχθεί υπεράνω των κομμάτων. […]

Επίσης η πολιτική της Επαναστάσεως συνίσταται εις την προσπάθειαν προς πλήρην ανασύνδεσιν των συμμαχικών σχέσεων της Ελλάδος, προς τας Μεγάλας Δυνάμεις, επειδή πιστεύει ότι μόνον τοιουτοτρόπως είναι δυνατή η εθνική σωτηρία.[…]

Τέλος η πολιτική της εθνικής σωτηρίας συνίσταται εις την προσπάθειαν προς έξαρσιν του εθνικού φρονήματος και συναδέλφωσιν. Αλλ' η συναδέλφωσις θα ήτο αρχή ανήθικος αν επρόκειτο να σημάνη λήθην ή μετάθεσιν των τρομερών ευθυνών, σύγχυσιν των αθώων και ενόχων.

Η Επανάστασις αποβλέπει εις την συναδέλφωσιν του πλανηθέντος λαού, ο οποίος υπέστη υπό των αναξίων αρχόντων τα σκληράς θυσίας αίματος, χρήματος και τιμής. Αλλά θεωρεί επιβεβλημένην την παραδειγματικήν ποινικήν τιμωρίαν των "εχθρών της πατρίδος", εις τους οποίους οφείλεται η κατάρρευσις του Μικρασιατικού Μετώπου, […] καθώς και τον οριστικόν, ηθικόν και πολιτικόν θάνατον των πρωτουργών της καταστροφής… Συνεπώς είναι κοινή απαίτησις ο πάνδημος στιγματισμός των μεγάλων ενόχων.

Γονατάς, Πλαστήρας, Σακελλαρόπουλος, Χατζηκυριάκος, Φωκάς.»

Καλή επιτυχία!!!

[1] άχροος: αχρωμάτιστος (εδώ μτφρ. χωρίς κομματική τοποθέτηση)